

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 10— Din

za inozemstvo 10— .

Oglasi po varifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnice:

Maribor, Barvarska ulica
št. 1. Tel. št. 22

Celje, Aleksandr. cesta

Račun pri poštn. čekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 16. novembra.

Včeraj je bil v zakonodajnem odboru sprejet zakon, ki spada sicer ne formalno, pač pa po svoji važnosti med temeljne postavbe naše države. Mirovne pogodbe so določile granice našega državnega ozemlja, določile torej Jugoslaviji njeno zunanjo obliko, ustava nam je dala notranje ustrojstvo, organizacijo državnega naroda, drugi zakoni urejajo subjektivne odnose državljanov napram državi. Kdo pa je jugoslovanski državljan, to do danes ni bilo še pozitivno in brezdvomno ugotovljeno. Ravljali smo se do sedaj po načelnih določbah mirovnih pogodb, splošno veljavnih principih in po specijalnih predpisih predvojnih zakonov v posameznih pokrajinah. Pomikanje enotnega zakona o državljanstvu pa je povzročilo veliko pravno nesigurnost v tem vprašanju in prav mnogo prebivalcev Jugoslavije do danes ne vé, kateri državi pripada.

Že pod prvim jugoslovanskim kabineto leta 1919. je bil izdelan projekt zakona o državljanstvu. Vseled negotovosti, kaj nam prinesejo v tem oziru mirovne pogodbe, je bil predlog, ki se je nahajal že v parlamentu, odgojen in je potem zaostal med drugim zakonodajnim gradivom.

Sedanjí zakon je zgrajen na nekoli-ko drugi osnovi, strinja pa se seveda s splošnoveljavniimi načeli nauka o državljanstvu. V treh važnih točkah je zakon za nas novotarija. Domovinska pravica in občini za sprejem v državljanstvo ni več bistvenega pomena. Druga važna določba je ta, da je redovito pridobivanje jugoslovanskega državljanstva potom sprejema ustavljen, odnosno se prične šele decembra 1925. Tretja odredba se nanaša na pričetek državljanstva. Državljanstvo pravice onih, ki so sprejeti v jugoslovansko državljanstvo, pričenaio ne že z dotičnim dekretom, temveč šele s pozitivno državljanstvo prirege, katere formula je v zakonu točno predpisana. Formalna posebnost novega zakona je nadalje, da pozna tudi pridobitev državljanstva potom aneksije, kar spada pravzaprav v mednarodno pravo.

Radí važnosti predmeta, naj navedemo najvažnejše določbe novega zakona. Po členu 1. se pridobiva jugoslovansko državljanstvo originarno: po rojstvu, zakonu in potom aneksije. Zakonski otrok postane Jugoslovčan, ako je oče za časa njegovega rojstva naš državljan. Nezakonski otrok sledi v državljanstvu materi, če je pa oče znan, sledi očetu. Nezakonski otrok Jugoslovčanke, katerega oče je n. pr. Avstrijec, postane Avstrijec, narobe nezakonski otrok Avstrijanke, čigar oče je Jugoslovčan, postane jugoslovanski državljan. Najdenčki so Jugoslovani, ako so bili najdeni na našem državnem ozemlju. Zena sledi v državljanstvu svojemu soprogu.

Tuji državljani morejo postati redoviti potom pripadniki Jugoslavije, ako prebivajo v naši državi neprekinjeno najmanj sedem let, ako so se vedno lojalno in korektno obnašali in ako v tem času niso imeli nobene podaniške zveze s svojo staro domovino. Ta sedemletna doba pa pričinja teči šele s 1. decembrom 1918. Državljanstvo podeljuje z dekretom minister notranjih zadev, ki odloča diskrecionarno. To pravilo ima dve izjemi: Po mirovnih pogodbah so postali jugoslovanski državljani vsi oni, ki so se priselili v naše kraje iz katerekoli pokrajine bivše avstro-ogrske monarhije ali Bolgarije ter stekli pred 1. januarjem 1910 v naših krajih domovinsko pravico. Za druge take priseljence, ki so stekli domovinsko pravico po 1. januarju 1910, pa velja, da imajo že danes pravico prositi za naše državljanstvo in so torej napram ostalim priseljencem favorizirani. Sedemletni rok pričinja teči z dnem stalne naselitve, torej tudi pred 1. decembrom 1918, za one tujce - Slovane ki so pred srbsko evakuacijo leta 1915. naselili v bivši kraljevini Srbiji in za one Neslovane ki so za časa vojne služili v srbski vojski ali državnih službah.

Izvetno lahko končno postanejo naši državljani — pred potekom sedemletnega bivanja — tujci, ki jim državni svet na predlog notranjega ministra zasigura sprejem v naše državljanstvo in ki na podlagi tega odloka izposlujejo odpust iz tujega državljanstva. Za jugoslovanske in ruske begunce ne velja predpis, da si morajo priskrbeti odpust iz tujega državljanstva. Izvetni sprejem v državljanstvo se izvrši potom posebnega kraljevskega ukaza. S soprogom dobiva naše državljanstvo tudi žena, z očetom mladoletni otroci na tudi pol-

Uradniško vprašanje v ministrskem svetu

ENERGIČEN NASTOP MINISTRA PRIBIČEVIČA IN ŽERJAV ZA TAKOJŠNO ZBOLJŠANJE URAĐNIŠKIH PREJEMKOV.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) O včerajšnjí seji ministrskega sveta je še poročati, da je minister prosvete Svetozar Pribičević z ozirom na debato o uradniškem zakonu izjavil, da se mu zdi v tem trenutku primernejše od vsega drugega rešiti gmotno stran uradniškega vprašanja ter je zahteval, da se pragmatika reši najprej, v kolikor se tiče gmotne strani tega vprašanja in naj se zato takoj preskribi za potrebne kredite. Prava demagogija je izjavljati se za uradniški zakon, ne da bi se pri tem skrbelo za potrebna sredstva. Finančni minister je na to izjavil, da bi, četudi bi bil njegov predlog za izenačenje direktnih davkov nemudoma sprejet, mogla priti potrebna sredstva v državno blagajno šele

procej kasneje, zato se v finančnem ministstvu pripravila zakon o povišanju nekaterih indirektnih davkov, katerih dohodki so namenjeni za nabavni prispevek. Za njim je minister socialne politike dr. Žerjav pojasnil stanje uradništva in govoril o finančni možnosti za nabavne prispevke, s katerimi bi se moglo od pomoči državnemu uradništvu, dokler se ne uveljavi pragmatika. Vsi demokratiški ministri so se pridružili zahtevi ministra Pribičevića, ki je izjavil, da ne bo mogel prevzeti odgovornosti pri vladnih poslih, ako se ne najde kritja za uradniške zahteve. — Danes opoldne sklicana seja ministrskega sveta, ki bi se imela baviti s proračunom, je bila odgojena.

Razvaline blokaške politike

OPTIMIZEM DRJA DRINKOVIČA. — «POJIMO V BEOGRAD!»

Zagreb, 16. novembra. (Izv.) Današnji «Hrvat» prinaša na uvodnem mestu članek o konferencah delegatov Hrvatskega bloka v Beogradu: Delegati so informirali vse predstavnike opozicijskih skupin in neke glavne predstavnike srbskega pokreta za sporazum s Hrvati o stalnišću hrvatskega bloka z ozirom na neznosne razmere pod Pašić-Pribičevićevim režimom, kakor tudi z ozirom na veličen mednarodni položaj. V razgovoru da se je doseglo: 1.) soglasno mišljenje, da vse razmere zahtevajo skupno hrvatsko-srbsko politično orijentacijo, a ne le začasno parlamentarno kooperacijo; 2.) da se razgovori nadaljujejo takoj te dni na skupnem sestanku vseh omenjenih predstavnikov, kjer se udeležijo razgovorov od strani Hrv. bloka i njegov predsednik Stjepan Radić.

Na drugem mestu objavlja «Hrvat» razgovor svojega sotrudnika z dr. M. Drinkovićem. Dr. Drinković navaja vse politike, s kojimi so se delegati razgovarjali. Vsi politiki da so pripravljene zrušiti današnji režim in stvoriti temelje za zdrave odnose v naši državni zajednici. Dr. Drinković je «slišal», da je Pašić pripravljen na vse mogoče

ostre mere za vzdržanje dosedanje politike in režima. Zato da ni imelo zmišlisa, da bi delegati govorili z nosilci tega režima, ker so Hrvati kat eksosen «nosilci borbe proti režimu». Govorili so pa z g. Stoj. Protićem, z grupo okoli «Nedeljnega Glasnika», z B. Markovićem, Ljub. Mihalovićem, z demokrati Vojo Veljkovićem, Ljubo Davidovićem, dr. Iv. Ribarjem, dr. Sumenkovićem, Sečurovom in Angelinovićem; z zemljoradnikom Lazićem; od muslimanov z dr. Hranico; od klerikalcev z Barićem in Korošcem; od disidentov zemljoradnikov z Avramovićem; s socialistom Divcem in republikancem Gjonovićem.

Zagreb, 16. novembra. (Izv.) Tudi «Svobodna Tribuna» prinaša informacije in izjave dr. Drinkovića. Koncem teh izjav pravi: Hrvatski blok je sklical za 25. novembra svoj plenum. Vendar pa bi se mogle važne odredbe izdati že poprej, ker je pred letom dni glavni odbor hrvatske republikanske radičeve stranke sklenil, da morejo člani stranke na poziv predsedništva vsak čas oditi v parlament. Potemakem moremo z optimizmom pričakovati tozadevnih odlokov vodstva bloka.

Izjava Mussolinijeve vlade

GLEDE IZVRŠITVE POGODB SI PUŠČA ODPRTA VRATA. — NEZADOVOLJNOST Z ANTANTO. — ZA POLITIKO MIRU.

Rim, 16. novembra. (Izv.) Na današnji seji poslanske zbornice je ministrski predsednik Mussolini podal izjavo vlade. Izjavil je med drugim: Drugič — prvič je to bilo meseca maja 1915 — je italijanski narod stirmoglavil vladu ter si določil vladu, ne glede na to, katere osebe bi designiral parlament. Da bo vedel ves svet, izjavljam: Tukaj sem, da branim uspeh revolucije fašistov, katerega hočem izrabiti kot vir moči za razvoj in napredek ter kot faktor za ravnateljstvo naroda. Vendar pa sem si sam stavil meje. Tudi po svoji zmagi vas nočem za nobeno ceno zapustiti. Sestavljen sem koalicijsko vladu ne v to svrhu, da dobim v parlamentu večino, ki je ne potrebujem, temveč da preko vseh strank združim vse one, ki hočejo rešiti narod v nevarnosti.

Kar se tiče naše zunanje politike, menim, da bo po mojih besedah izginila marsikatera bojazen. Naša zunanja politika bo slonela na nastopni podlagi: Mirovne pogodbe, naj bodo dobre ali slabe, se morajo, ker so že podpisane in ratificirane, izvršiti. Ako bi se pri tem pokazalo, da so te pogodbe absurdne, se more misliti na možnost ponovnega proučevanja gotovih pizicij. Dogovori, ki so se z Jugoslavijo sklenili v Santi Margheriti, so se predložili parlamentu. Kar

se tiče gospodarske obnove Evrope, dosedanje metode niso prave. Boljše bi bilo, da bi se sklenile pogodbe samo med dvema prizadetima državama, kot da se vršijo brezplodne velike konference. Kar se tiče Italije hočemo voditi politiko časti in narodne koristi. Formula za to je zelo enostavna in se glasi: «Nič za nič!» Kdor hoče od nas praktičnih dokazov prijateljstva, nam mora sam dati take dokaze. Kakor fašistovska Italija noče, da se sklenjene pogodbe ne bi upoštevale, tudi noče zapustiti svojih zaveznikov izza zadnje vojne. Vendar pa zahteva Italija od zaveznikov, da izprašajo svoj vest glede tega, kar so storili od premirja naprej. Sklenil sem, da bom pri svojih razgovorih z ministri Francije in Anglije z vso jasnostjo načel problem antante v vsem svojem obsegu in s tem tudi problem stalništva Italije v antanti. Iz tega razpravljanja bosta izšli dve možnosti: ali bo ozdravljena antanta v resnici homogen blok ravnotežja, v katerem bodo imeli vsi iste pravice in dolžnosti, ali pa je bila zadnja ura antante in Italija bo zopet dobila proste roke v svoji politiki. Želim, da bi prišlo do prve eventualitete, ne glede na orientsko vprašanje in vedno večje intimite med Turčijo, Rusijo in Nemčijo. Hočemo voditi politiko miru, ne pa politiko samomora.

Princ Jurij

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Včeraj se je princ Jurij preselil v dvor, kjer je dobil svoje posebne apartamente. V kratkem odpotuje v Švico, kjer se bo zadržal. S seboj bo vzel samo adjutanta in osebnega tajnika. Trdi se, da bo kraljevič v kratkem povzdignjen v čin polkovnika. Kraljeva rodbina je danes s princem Jurijem posetila predstavo v gledališču, kjer je bila prisrčno aklamirana.

noletni otroci, ako posebej na to pristanejo.

To so najvažnejše določbe novega zakona, ki bo sedaj s posebno resolucijo predložen plenumu parlamenta v formalno odobrenje.

SPREMENBE V NAŠI ZUNANJI SLUŽBI.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Dosedanji naš odpravnik diplomatskih poslov v Berlinu dr. Borko Lazarević je premeščen v isti funkciji v Prago. Dosedanji celovski konzul Vojislav Rašić je odpoklican v ministristvo, a na njegovo mesto pride bivši tajnik našega poslanštva v Rimu Svetozar Rašić.

ZA OLAŠJANJE ZAVAROVANJA DELAVCEV.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Minister za socialno politiko je na predlog Zveze industrijcev, da olajša zavarovanje delavcev v slučaju nezgode, izpremenil § 10 naredbe o zavarovanju delavcev od 3. julija 1922 ter znižal prispevek za nezgodno zavarovanje od 8 odst. na 6 odst.

Volitve na Angleškem

PORAZ LLOYD GEORGOVE STRANKE. — VELIKA ZMAGA KONSERVATIVCEV.

London, 16. novembra. (Izv.) Zmaga konservativcev prekaša vsa pričakovanja. Se danes dopoldne je prevladalo mnenje, da bo Bonar Law imel zelo težko stališče ter je bilo še zelo negotovo, ali bo dobil večino. Tekom dneva pa se je položaj zelo izpremenil. Do sedmih zvečer je bilo znanih 586 izidov. Konservativci so dobili 340 mandatov, delavska stranka 130, neodvisni liberalci 59, nacionalni liberalci 42. Potnajet mandatov je razdeljenih med manjše skupine. Konservativci imajo torej dosedaj 94 glasov več kot vse druge stranke skupaj. Manjka še 45 rezultatov. Vendar pa ti izidi ne bodo mnogo izpremenili skupnega rezultata. Poleg zmage konservativcev so za te volitve značilni uspehi, ki jih je delavska stranka dosegla na škodo Lloyd Georgeve stranke nacionalnih liberalcev.

Ta dva dejstva dokazujeta, da so volilci, od katerih so se zlasti ženske v veliki množini udeležile volitev, glasovali proti politiki, ki hoče zaradi vprašanja Orienta povzročiti novo vojno. Zlasti je značilen poraz Churchilla, ki se smatra kot eden najbolj fanatičnih vojnih bujskačev. Tudi več drugih političnih voditeljev ne pride več v spod-

njo zbornico. Tako niso bili izvoljeni član Bonar Lawovega kabineta sir Arthur Griffith-Boscawen, vodja delavske stranke Henderson, bivši državni tajnik za Indijo Montague, državni podtajnik v notranjem uradu polkovnik Stanley.

Dosedaj sta izvoljeni le dve ženski, in sicer lady Astor in miss Wintringheim. Ena največjih presenečenj pa je izvolitev Indijca Saklatwala, onega «najbolj rdečih komunistov», ki je bil izvoljen v večino 3000 glasov v londonskem predmestju Battersea.

London, 16. novembra. (Izv.) Listi poročajo predvsem presenetljive uspehe delavske stranke ter neodvisnih liberalcev ter poraz Lloyd Georgevih kandidatov. «Morning Post» meni, da bo prišlo v spodnji zbornici do kombinacije med Asquithovimi liberalci in delavsko stranko, ki bi imela večino. Nobena izmed treh strank ne more imeti večine, ako se ne zveže z eno ostalih strank.

Paris, 16. novembra. (Izv.) Francoski listi komentirajo s prevladnostjo dosedaj znane izide volitev na Angleškem. Pozdravljajo uspeh konservativcev, vendar pa uspeh delavske stranke nekoliko omejuje njihovo veselje.

Reševanje vladne krize v Nemčiji

S SESTAVO VLADE POVERJEN RAVNATELJ «HAPAGA» CUNO.

Berlin, 16. novembra. (Izv.) Državni predsednik je generalnega ravnatelja Hapaga (Hamburg-Amerika-Paket-A. G.) Cunoa poveril s sestavo kabineta. Kakor poroča glasilo ljudske stranke «Zeit», je Cuno sprejel poverjeno mu nalogo. Cuno namerava sestaviti svoj kabinet, ne da bi stopil v stik s strankami, in sicer zaradi tega, da čimprej doseže rešitev krize. V popoldanskih urah so se imenovali gotove osebe, ki bi eventualno prevzele kako ministristvo. Po teh govoricah bi postal poštni mi-

nister član bavarske ljudske stranke Siegl. Raumer je prevzel gospodarsko, dr. Köster pa notranje ministristvo. Pravosodni minister ostane Radbruch. Zunanje ministristvo bi se ponudilo pariskemu poslaniku dr. Mayru.

Berlin, 16. novembra. (Izv.) Generalni ravnatelj «Hapaga» Cuno, ki je od državnega predsednika dobil nalog, da sestavi novo vladu, je danes popoldne sprejel voditelje posameznih parlamentarnih frakcij.

Daničičeva prosiava v Zagrebu

Zagreb, 16. novembra. (Izv.) Danes ob 3. uri popoldne je bila v tukajšnji akademiji znanosti in umetnosti svečana seja v spomin 40letnice smrti velikega srbskega filologa Jurija Daničiča. Seji je prisostvoval tudi pokrovitelj akademije, zagrebški nadškof dr. Ante Bauer, mnogo učencev in vsehšolski profesorji, vsi v Zagrebu stanujoči člani akademije ter zastopniki vlade in vojske. Slavnostno predavanje je imel dr. Tomo Marečić, ki je naslednik dela, katerega je zapolnel Daničič, urednik velikega riječnika akademije. Dr. Marečić je poudarjal ogromne zasluge Daničiča za našo znanost in za naše narodno edinstvo. Daničič je kot 21letni mladenec sprejel boj z vso tedanjo srbsko inteligentno javnostjo za pot, katero je začrtal Vuk Karadžić in se je vse življenje boril za ta svoj ideal. Postal je v Zagrebu tajnik akademije in je začel izdajati imenovani filološki riječnik. Bil je prvi, ki je proglasil, da so Srbi in Hrvati kar se tiče jezika isti narod. Njegovo veliko osebnost smatrajo i Hrvatje in Srbi za svojo, kar je dokazal tudi njegov pogreb. Tako sijalnega pogrebnega spreveda v Zagrebu še nikoli ni bilo, kakor je bil žalni sprevod za Daničičem pred 40. leti na kolodvor, odkoder so truplo prepeljali v Beograd, kjer je bilo svečano pokopano.

ZA ŽRTVE BOLGARSKIH GROZOVITOSTI.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Predsedništvo Kola srbskih sestara je o priliki poseta Stambolijskega obiskalo zunanjega ministra in zahtevalo od njega, naj deluje na to, da bo Bolgarska gotovo izvršila nevillysko pogodbo, to je, kaznovala zločince, ki so povzročili vojne grozovitosti. Bolgarska vlada naj da toliko odškodnine, da se bo mogla žolati deca očetov, ki so padli kot žrtve bolgarske zadržbnosti. Zunanji minister je obljubil storiti vse.

DUNAJSKI ŠAHOVSKI TURNIR.

Dunaj: Današnji izidi dunajskega šahovskega turnirja: Spielmann je premagal Kmocha, Wolff Šamisch, Aljošin Takacs, Grünfeld Maroczyja, Vukovič Kóniga, dr. Tartakower Bogoljubova, dr. Tarasch je remisiral proti Rubinstelnu. Retfi danes ni igral. Od včeraj v'seči igra König proti Bogoljubovu in Takacs proti Maroczyju so danes nista nadaljevali.

SKUPŠČINSKO PREDSEDNIŠTVO PRI KRALJU.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Danes ob 18. je kralj Aleksander sprejel novo predsedništvo narodne skupščine. Sprejema so se udeležili predsednik dr. Lukinić, podpredsedniki in vsi tajniki.

VOJNA ODSKODNINA.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Odbor za vojno odškodnino je končal svoje delo in je poslal svoje poročilo skupščini, ki ga bo obravnavala v soboto.

SLAB ZAČETEK ZASEDANJA MADZARSKEGA PARLAMENTA.

Budimpešta, 16. novembra. (Izv.) Danes se je narodna skupščina sestala k svojem zimskega zasedanju. Za prvi seji, ki je bila bolj formalnega značaja, je prišlo do velikih skandalov med skrajno desnico in opozicijo.

Borza

Zagreb, devize: Dunaj 0.084 — 0.089. Berlin 0.74 — 0.94, Budimpešta 2.40 — 2.70, Milan 280 — 286, London 273.50 — 278.50, Newyork 61 — 62, Pariz 405.50 — 410, Pariz 198.50 — 201.50, Sofija 40.75, valute: dolar 60 — 61, avstr. krone 0.07, češke krone 195.50 — 198.50, marke 0.86, levi 38.50 — 40.50, leji 28 — 39.50, lire 275 — 280.

Praga, devize: Berlin 0.37 — 0.47. Curli 574.75 — 577.75, Milan 141.25 — 142.75, London 139.37 — 140.87, Newyork 31.20 — 32.60, Beograd 48.50 — 49.00, Sofija 22.30 — 22.70, Dunaj 0.0375 — 0.0475, Varšava 0.1450 — 0.2450, Budimpešta 1.22 — 1.32, valute: nemške marke 0.40 — 0.50, dolarji 31.1750 — 31.5750, avstr. krone 0.037 — 0.047.

Dunaj, devize: Zagreb 289.75 — 290.25, Beograd 1159 — 1161, Berlin 9.45 — 9.75, Budimpešta 30.35 — 30.45, London 328.500 — 329.100, Milan 3345 — 3349, Newyork 73.675 — 73.825, Pariz 4894 — 4906, Praga 2347 — 2353, Sofija 531.50 — 532.50, Varšava 4.55 — 4.65, Curli 13.505 — 13.535, valute: dinarji 73.250 — 73.550, bolg. levi 510 — 514, n. marke 9.35 — 10.35, funti 328.000 — 329.000, franc. franki 4835 — 4865, lire 3307.50 — 3323.50, dinarji 1153 — 1157, poli. marke 4.35 — 4.65, leji 469 — 471, švic. franki 13.420 — 13.480, češke krone 2385 — 2345, madž. krone 29.20 — 30.10.

Curli: Berlin 0.0725, Newyork 544.75, London 24.31, Pariz 36.35, Milan 24.95, Praga 17.35, Budimpešta 0.2150, Zagreb 2.23, Bukarešta 3.50, Sofija 3.85, Varšava 0.0350, Dunaj 0.0072, avstrijske krone 0.0075.

Objave

* **Sokolsko društvo Ljubljana II.** prireditelj za svoje članice in članice ter po njih upeljane goste dne 18. novembra ob 8. uri zvečer družabni večer v salonu gostilne »Pri Mraku«, na Rinski cesti.

* **J. A. D. »Triglava«** v Ljubljani. V soboto dne 18. novembra priredi »Sokol Ljubljana« ob osmih zvečer v telovadnici v Narodnem domu telovadno akademijo, pri kateri sodeluje tudi pevski zbor J. A. D. »Triglava« pod vodstvom tov. fil. Vilka Rusa. Odbor poziva aktivne Triglavane in cenjene starejše, da se v kar največjem številu udeležijo te sokolske prireditve in sicer s trakovi. Zdravo! — Odbor.

* **Društvo »Soča«** v Ljubljani vabi svoje članice, prijatelje in drugo občinstvo na predavanje, ki se vrši v soboto 18. t. m. v salonu »Pri Levu«. Predava vizija šolski nadzornik gospod Wester o temi: »Dr. Alojzij Gradnik, slovenski poet«. — Začetek točno ob osmih in pol zvečer. Vstop prost.

* **Čitalnica v Slovenski Bistrici** bo, kakor lansko leto tudi v zimski dobi 1922/23 uprizorila več gledaliških predstav. Tako se vrši prva predstava v soboto dne 18. novembra ob 20. uri zvečer v dvorani hotela »Beograd« in se odpre s trojezno »Pereant možje«. V nedeljo dne 19. novembra ob 15. uri popoldne se bo ista igra ponavljala. Ker vlada za tako prireditve vedno zanimanje, upamo, da bo dvorana, kakor navadno, polna.

* **Kmetijska srednja šola v Mariboru**, ki se je te dni otvorila, je sprejela 27 učencev. Med njimi je največ Srijanec, ki imajo le nižjo kmetijsko šolo in bodo morali zato polagati še sprejemni izpit. Vodil bo šolo g. ravnatelj Zmavc; poleg njega sta nastavljeni še dva inženjerja: g. Svigelj in g. Sadar. Za ostale pouk bodo skrbeli honorarni učitelji iz mariborskih srednjih in meščanskih šol. Pouk bo trpel na pomanjkanju učnih sredstev, ker je tozadevna postavka v proračunu prenizka.

* **Knjižnica za vodmatski okraj.** Knjižničar napredno političnega in gospodarskega društva za Vodmatski okraj opozarja svoje članice, da posluje vsak torek od pol 7. do 8. ure zvečer in namesto v petkih pa vsako nedeljo od 9. do 11. ure popoldne pri g. Draščku v Bohoričevi ulici 9.

* **Predavanje o kumanovski bitki.** V nedeljo dne 19. t. m. ob 9. uri priredi načelnik generalštaba Dravske divizijske oblasti podpolkovnik gosp. Aleksander Stojanovič v veliki dvorani »Kazine« predavanje: »Kumanovska bitka«. Vabilo se vsi gg. rezervni oficirji k polni udeležbi. Obležba: po volji.

* **Občni zbor Narodne Čitalnice v Celju** se vrši v soboto, 18. novembra ob 8. uri zvečer v Čitalnični dvorani Narodnega doma. Dnevni red: 1. poročila funkcionarjev, 2. volitev odbora in 3. slučajnosti. Čitalničarje vabimo, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

* **Mariborska gradbena akcija** ima v soboto 18. novembra v kazinski dvorani ob 18. uri svoj ustanovni občni zbor.

na katerega dnevnem redu je čitanje pravil in poročilo o dosedanjem delu in o uspehu ter volitev odbora in posameznih odsekov.

* **Podružnica »Kola jugoslovenskih sester v Zireh«** priredi dne 19. novembra 1922 zabavni večer s plesom v gostilni Gostiša. Začetek ob 19. uri. Vabljeni vsi.

* **Vsem zdravnikom.** Poročajo nam: Pod okriljem slovenskega zdravniškega društva se je osnoval na sestanku dne 8. novembra t. l. znanstveni odsek s profesorjem dr. Štajmerjem na čelu, ki je prevzel nalogo prirediti redna znanstvena predavanja združena s demonstracijami in diskusijami o aktivnih vprašanjih zdravniške vede. K sodelovanju in udeležbi vabita izvoljeni odsek in podpisani odbor vse zdravnike: kajti poleg strokovne vsebine imajo ti sestanki tudi namen utrjevanja kolegialne stike med zdravništvom. Predavanja se vrše na medicinskem oddelku splošne javne bolnice v Ljubljani. Prvo predavanje je v

sredo dne 22. novembra 1922 ob petih popoldne. Predava prof. dr. Zalokar o Symphyseotomia, in dr. Gregorc o Corpus alienum esicae. — Odbor slovenskega zdravniškega društva.

* **Diskusija o načrtu kazenskega zakonika.** Jutri, dne 18. t. m., bo na sestanku društva »Pravnik« gospod dvar, svetnik in podpredsednik deželnega sodišča Fr. Regaliy nadaljeval svoje predavanje: »Kazen in nje odmera po načrtu kazenskega zakonika«. Predavanje se vrši, kakor običajno, v dvorani št. 79. pravosodne palače.

* **Izgubila se je** 31. m. m. v Ljubljani rujava torbica z zlato uro in nekaj vsote denarja. Pošten najditelj naj odda proti dobri nagradi na upravo »Jutra«.

* **Izgubil se je v Ljubljani** lep mlad pes volčje pasme, brez usnjene ovratnika. Pošten najditelj naj ga odda proti dobri nagradi na naslov Rakovec, Cesta na Gorenjsko železnico 20.

Krsna slavnost II. artillerijske podoficirske šole v Mariboru

se je obhajala 14. novembra na prostem, a zelo prisrčen način. Za ta domaći praznik si je šola izvolila dan, ko je bila ustanovljena. Za 10. uro je bilo napovedano bogoslužje, nato sečenje kolača. Točno ob tej uri je prišel na slavnostni prostor, na dvorišču podoficirske šole, okrašene s številnimi državnimi zastavami, komandant, podpolkovnik Margetič. Pričakovali so ga že v kareju gojenci šole ter odposlani inženjerske podoficirske šole. Odprta stran kareja je bila določena za goste, med katerimi so bili: mestni komandant polkovnik Miladinović, okrajni glavar dr. Lajnič, župan Grčar, vodja policijskega komisarijata Kerševan, zastopniki raznih državnih uradov, deputacija Sokolstva v civilu ter večje število častnikov in njihovih dam. Sredi kareja je bil na štirih topovih, ovitih v državne zastave, postavljen oder z mizo, pri kateri se je vršil verski obred in rezanje kruha. K prisrčnosti slavlja je doprineslo tudi to, da sta pri verskem obredu stala ob strani komandantu Srbu kot domačinu en podčastnik Slovenec in en gojencev Hrvat. Po verskem obredu, med katerim je pel pevski zbor 45. pešpolka je komandant razložil gojencem pomen slavlja ter svoj govor zaključil z vzklikom na kralja in domovino, čemur je sledila državna himna, izvajana po vojaški godbi, ter salva osem topovskih strelcev. Nato so bili predčrtani brzoglavni pozdravi in čestitke šoli k njeni slavi od Njeg. Veličanstva kralja, od vojnega ministra in več drugih. Po strumni dilaciji so bili gostje počaščeni z običajnim »kolačem« iz kuhane pšenice ter nato z malim prigrizkom. Med pogostitvijo je sviral vojaška godba ter je recitali neki gojencev inženjerske podoficirske šole pesem, ki opisuje avstrijsko grozovitost, katera ni dopuščala Srbu niti slaviti »slave«. Nato se je razvilo vseobče veselje, ki je trajalo do poznih popoldanskih ur.

Leta 2130?

Vremensko poročilo

Ljubljana, 16. novembra 1922.

Ljubljana 506 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačnost 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7.	772.4	2.0	sever	več obl.	—
Ljubljana	14.	772.2	7.0	—	jasno	—
Ljubljana	21.	774.8	3.0	brezvetra	—	—
Zagreb	7.	772.2	4.0	vzhod	dež	1.0
Beograd	7.	769.4	1.0	brezvetra	megla	—
Unasj	7.	774.3	3.0	sev. zap.	oblačno	2.0
Praga	7.	777.1	1.0	—	—	4.0
Inomost	7.	775.9	1.0	brezvetra	—	3.0

V Ljubljani barometer višji, temper. srednja. Sonce vzhaja ob 7.04, zahaja ob 16.26

Po dolgem času je zavladalo pri nas zopet lepo vreme. Prinesel nam ga je, kakor vselej, visok zračni tlak, ki se je razširil preko vse Evrope. Velik maksimum, to je velikanski kolobar visokega zračnega pritiska, je namreč dne 10. novembra prodrl nad srednjo Evropo iz Rusije, se raztegnil v naslednjih dneh še dalje in zavzema sedaj celo Evropo. Nizek zračni tlak se drži samo še na skrajnem evropskem severu, v severni Skandinaviji, in na skrajnem jugu, nad Tirenskim morjem in južno Italijo. Zato vlada v vsej Evropi jasno, mrzlo vreme, povečini brezvetrno.

Sedanje lepo vreme je takorekoč import iz Rusije. Pričle se nam tem bolj, ker že vso letošnjo jesen skoro da nismo imeli tako lepih dni. Moremo pa po dosedanjem razvoju vremenske situacije računati, da nam lepih dni ne bo še tako hitro konec. Kajti maksimum zračne

ga pritiska, ki se raztegne do nas iz vzhodne Evrope, prinaša navadno dolišjo dobo lepega vremena. Letošnji november smo imeli že dvakrat poskuse lepega vremena, okrog 1. novembra in pa okrog 5. — 6. t. m.; obakrat pa ga nam je prinesel visok zračni tlak, ki se je premaknil k nam od jugozapada, od Pirenejskega polotoka. Te vrste maksimum ne kaže nikoli toliko stanovitnosti, kakor ruski, in tudi pretekle dni je bilo tako.

Ako bi bila danes Evropa pokrita s primerno debelo ali vsaj znatnejšo snežno odejo, tedaj bi bilo pričakovati te dni hudega mraza. Tako pa nam je zemlja še dovolj topla in pomočno izžarevanje vendar še ni preobčutno. Zato imamo dneve še zelo tople. Enaka vremenska situacija s snežno podlago nam bi na primer v januarju ali decembru povzročila najhujši mraz.

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti **PALMA**

kaučuk potpetnike in potplate

Vagončke

za prevažanje lesa kupi takoj 3925

Rulovec Co., Straža, Dolenjsko.

Soliden gospod

išče za takoj ali pozneje 3941

mesečno sobo proti dobri najemnini.

Ponudbe pod »Mafno« na Anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Pridobivajte »Jutru« nove naročnike!

Večjo množino drogov

smrekovih, jelkinih ali borovčevih, od 7 1/2 do 10 metrov dolžine in 12 do 14 cm v premeru, kupuje E. W. 540 v hotelu »Union«, Ljubljana.

Perilo za dame, gospode in otroke po znižanih cenah. pri A. Šinkovic nasl. K. Soss Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Poslano.

Odprto pismo gosp. pokrajinskemu namestniku Ivanu Hribarju.

Pred par tedni se je pojavila v Mariboru na poslopju »Slovenske banke« napisna tablica »Ljudska preskrbovalnica« d. z. o. z. Pred kratkim pa je objavil mariborski mestni magistrat vest, da je dobil od češke tvrdke Stein & Comp. več tisoč metrov zimskega blaga, ki se bo prodajalo po znižanih cenah. Istočasno je to lepo novico sporočilo tudi okrajno glavarstvo podrejenim občinam s priporočilom, da pridejo to ceno in dobro blago kupovat občinariji v mariborsko podružnico »Ljudske preskrbovalnice«. Pritisk in priporočilo oblasti je imelo tak uspeh, da ima »Ljudska preskrbovalnica« dnevno ogromen obrat nad 200 000 K. Kupci tega blaga pa so jezero razočarani, ker predvsem blago ni ceno kot pri trgovcih. Na tozadevno vprašanje trgovskega gremija je mariborsko okrajno glavarstvo odgovorilo, da je res priporočilo »Ljudsko preskrbovalnico« občinam po naročilu predsedništva pokrajinske uprave. Po naših informacijah je kupčija čisto zasebna špekulacija prizadete »Slovenske banke«, ki je odstopila podjetju v Mariboru tudi lokale, in ljubljanske tvrdke Tekstilja, ki je imela že dalje časa ogromno zalogo blaga, ne da bi jo mogla razpečati trgovcem.

Vprašamo torej, kako more predsedništvo pokrajinske uprave na škodo mariborskih trgovcev — davkoplačevalcev — potom svojih podrejenih državnih organov na ta način privilegirati gotovo zasebno podjetje, ne da bi imela od tega javnost kako posebno korist?

Maribor, 16. novembra 1922.

Trgovski gremij v Mariboru.

Predsednik: Weixl.

TAURIL

ploče za zgoščevanje (Dichtungsplatten)

priljubljene v Ameriki in na Angleškem.

Dobe se 3930 v vsakem boljšem tehničnem obratu.

Zimska sezija!

Velike množine zimskega blaga ravnokar došle. 84/IV

A. & E. Skaberné Ljubljana

PERJE

vsak čas po najnižjih cenah pri

E. VAJDA izvoz divjačine in perutnine Čakovec, Medjimurje (Jugoslavija)

Brzjavni: Vajda Čakovec. Telefon šte. 59. 94/1

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 5 Din., restih nadaljnih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopolnjenja, spremembe do 20 besedi 5 Din., restih nadaljnih 5 besedi 2 Din. — Plače se naprej. (Lahko tudi v znakah.) Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priloženo znanstveno odgovor.

Službe

Službo išče, da izpremeni mesto, poštna pomočnica z večletno prakso, refektira le na mesto, kjer bo dosti zaposlena. Nastop februarja ali marca. Cenjene ponudbe do 20. novembra pod »Zan. slija moč III« na upravo »Jutra«. 3934

Išče se: za večjo delikatesno trgovino, združeno z bufetom (zajtrkavalnico) z nasopom 15. januarja prodajalka, prv vrstna med delikatesne stroke; plačila natakara, zmotna kavcije; pomožna natakara. V ponudbah je navesti določeno lužbovanje in plačilo zahtev ter priložiti sliko, ki se vrne. Naslov: Poštni predal št. 5, Celje. 3936

Gospodična s prakso, večša strojepisja, išče službo pri notarju ali odvetniku. Sprejme tudi mesto blaginjske. Ponudbe se prosijo pod »Vestna« na upravo »Jutra«. 3903

Gospodična 3922 z gimn. maturo, večša v lesni trgovini, korespondence in strojepisja, išče primerenega mesta, najraje v Beogradu. Ponudbe pod »Kje, kam in kod« na upravo »Jutra«.

Kupim Pisalni stroj znamke »Underwood« ali »Remington«, dobro ohranjen, se

Vinsko sesaljo 3932 s cevmi in pipami, dobro ohranjeno, kupim Janko Kolovšek, Smarjeta, Dolejsko.

Pročim Prvovrstno apno, garancirano dobro žgano, iz vodnega kamnja (krogle), več vagonov, za takoj njo ali poznejšo dobavo, po zmerljivih cenah. Istom vagon smrekovih plobov, 30 mm debeline. Več pove Stefan Gruden, trgovec z lesom in apnom Stranje pri Kamniku. 3924

Kobila, uporabna z vsako vprego, z oprmo ter voz (breg) se proda. Anton Jeler, Sevnica ob Savi. 3940

Majhna blagajna (Wertheimerica), ročna blagajna in avtomat se prodajo. Ravnotam se sprejme pekovski vajenec. M. Belle, Unec pri Rakeku. 3937

Bukovih drv, 200 vagonov, franko postaja Bištrica Bohinjsko jezero, se proda. — Naročila sprejema Feliks Trojar, Bohinjska Bištrica, Slovenija. 3905

Neprepitno Hišo z vrtom 3933 v sredini trga savinjske doline, na prometnem kraju, v katerem je trgovina mešavega

blaga, prodam. Cena z inventarjem Din 130 000.—. Naslov v upravo »Jutra«.

Na Bledu se prola hotel »Evropa« s 30 kompletno opremljenimi sobami ter opremljenimi restavracijskimi prostori, nadalje tudi vila s tremi sobami, kuhinjo, pritlikinami in parkom. Pojasnila daje Kendaova grajska uprava na Bledu. 3922

Dopisovanje Lepa, 18letna porednica želi korespondence z istotakim gospodom. — Naslov: »Zlati otrok«, poštnoležbe, Celje. 3931

Ravno Prevzamem vožnjo za par ali dva para konj. Naslov pove uprava »Jutra«.

Gospodična, trgovsko naobražena, želi vstopiti kot kompanjona k trgovskemu podjetju s kapitalom 150 000 K, eventualno prevzame v najem trgovino na deželi. Dopise je poslati pod »Ugodnost« na upravo »Jutra«. 3935

Zeli se pouka v rumunščini. Naslov v upravo »Jutra«. 3927

Prijatelji vrtnarstva se vabijo k pristopu v društvo »Vrtnarska šola«. 3915

Knjige za mladino:

J. Sorli: Čirumurci. Povest s slikami. Broš. D 16.—, vez. D 21.—, po pošti D 1.25 več.
Fr. Milčinski: Tolova Mataj. Pravljičje s slikami. II. natis. Cena broš. D 15.—, po pošti D 1.50 več.
J. Sorli: Bob in Tedi. Dva neugnanca. Povest s slikami. Broš. D 10.—, vez. D 15.—, po pošti D 1.25 več.
J. Waschtetova: Pravljičje. Z večbarvnimi slikami. Vez. D 18.—, po pošti D 1.25 več.
Čika Jova: Pisani oblaki. Vez. D 12.—, po pošti D 1.— več.
Čika Jova: Kalamandarija. Vez. D 10.—, po pošti D 1.— več.

Vse te knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.